EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

15. detsember 2009 *

Kohtuasjas C-409/05,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 14. novembril 2005 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: C. Cattabriga, D. Triantafyllou, H. Støvlbæk ja G. Wilms, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Kreeka Vabariik, esindajad: A. Samoni-Rantou, E.-M. Mamouna ning K. Boskovits,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

keda toetab:

Taani Kuningriik, esindaja: J. Bering Liisberg,

Itaalia Vabariik, esindaja: I. Braguglia, keda abistas *avvocato dello Stato* G. De Bellis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

Portugali Vabariik, esindajad: C. Guerra Santos, L. Inez Fernandes ja J. Gomes,

Soome Vabariik, esindajad: J. Heliskoski ja A. Guimaraes-Purokoski,

menetlusse astujad,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits ja C. Toader, kohtunikud C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (ettekandja), M. Ilešič, J. Malenovský ja U. Lõhmus,

kohtujurist: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. novembri 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 10. veebruari 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Komisjon palub esitatud hagiavalduses tuvastada, et kuna Kreeka Vabariik keeldus sõjavarustuse impordi tollimaksuvabastuse põhjendusel ajavahemikul 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2002 sissenõudmata omavahendite summa arvutamisest ja komisjonile üle kandmisest ning keeldus maksmast viivitusintressi nende omavahendite komisjonile üle kandmata jätmise eest, siis on nimetatud liikmesriik rikkunud kohustusi, mis tulenevad 31. maile 2000 eelneva ajavahemiku osas nõukogu 29. mai 1989. aasta määruse (EMÜ, Euratom) nr 1552/89, millega rakendatakse ühenduse omavahendite süsteemi käsitlev otsus 88/376/EMÜ, Euratom (EÜT L 155, lk 1), muudetud nõukogu 8. juuli 1996. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 1355/96 (EÜT L 175, lk 3; edaspidi „määrus nr 1552/89"), artiklitest 2 ja 9–11 ning nimetatud kuupäevast algava ajavahemiku osas nõukogu 22. mai 2000. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduse omavahendite süsteemi käsitlev otsus 94/728/EÜ, Euratom (EÜT L 130, lk 1; ELT eriväljaanne 01/03, lk 169), artiklitest 2 ja 9–11.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

2 Nii nõukogu 24. juuni 1988. aasta otsuse 88/376/EMÜ, Euratom ühenduste omavahendite süsteemi kohta (EÜT L 185, lk 24; ELT eriväljaanne 01/01, lk 176) kui ka 31. oktoobri 1994. aasta otsuse 94/728/EÜ, Euratom Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (EÜT L 293, lk 9) artikli 2 lõige 1 näeb ette:

„Järgmisi tulusid käsitatakse ühenduste eelarvesse kavandatud omavahenditena:

[…]

b) ühise tollitariifistiku maksumäärad ja muud tollimaksud, mille ühenduste institutsioonid on kehtestanud või kehtestavad kolmandate riikidega kauplemise suhtes, ning Euroopa Söe- ja Teraseühenduse asutamislepingus käsitletud toodete suhtes kehtestatud tollimaksud;

[…]”.

3 Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307; edaspidi „ühenduse tolliseadustik"), artikkel 20 sätestab:

„1. Tollivõla tekkimisel seaduse alusel tasumisele kuuluvad tollimaksud põhinevad Euroopa ühenduste tollitariifistikul.

[…]

3. Euroopa Ühenduste tollitariifistiku moodustavad:

a) kauba koondnomenklatuur;

[…]

c) koondnomenklatuuris hõlmatud toodete suhtes tavaliselt kohaldatavad maksumäärad ja muud maksustamiselemendid:

– tollimaksud

[…]

d) tariifsed soodusmeetmed lepingutes, mis ühendus on sõlminud teatavate riikide või riikide rühmadega ja milles nähakse ette tariifne sooduskohtlemine;

e) tariifsed soodusmeetmed, mille ühendus on teatavate riikide, riikide rühmade või territooriumide suhtes ühepoolselt kehtestanud;

f) ühepoolsed peatamismeetmed, millega nähakse ette teatavatelt kaupadelt tasumisele kuuluvate imporditollimaksude vähendamine või nendest vabastamine;

g) muud tariifsed meetmed, mis on ette nähtud ühenduse muude õigusaktidega.

[…]”

4 Ühenduse tolliseadustiku artikli 217 lõige 1 sätestab:

„Iga tollivõlast tuleneva impordi- või eksporditollimaksu summa, edaspidi „tollimaksu summa”, arvutab toll niipea, kui on saanud vajalikud andmed, ja märgib selle

arvestusdokumentidesse või mõnele muule samaväärsele teabekandjale (arvestuskanne).

[…]”

5 Euroopa Liidu Nõukogu on ühenduse omavahendite komisjonile kättesaadavaks tegemiseks võtnud vastu määruse nr 1552/89, mis kuulus kohaldamisele käesolevas kohtuasjas käsitletaval ajavahemikul kuni 30. maini 2000. See määrus on asendatud määrusega nr 1150/2000, millega kodifitseeriti määrus nr 1552/89 ilma selle sisu muutmata; uus määrus kehtib alates 31. maist 2000.

6 Määruse nr 1552/98 artikkel 2 näeb ette:

„1. Käesoleva määruse kohaldamisel määratakse otsuse 88/376/EMÜ, Euratom artikli 2 lõike 1 punktides a ja b märgitud ühenduse omavahendite maks kindlaks niipea, kui tollieeskirjades ettenähtud maksu arvestuskande ja võlgniku teavitamisega seotud tingimused on täidetud.

1a. Lõikes 1 märgitud kindlaksmääramise kuupäev on tollieeskirjades ettenähtud arvestusregistrisse kandmise kuupäev.

[…]”.

7 Kõnesoleva määruse artikli 9 lõige 1 sätestab:

„Iga liikmesriik kannab omavahendid artiklis 10 ettenähtud korras kontole, mis avatakse komisjoni nimel liikmesriigi riigikassas või liikmesriigi määratud asutuses.

See konto on tasuta."

8 Nimetatud määruse artikli 10 lõige 1 näeb ette:

„Pärast 10% mahaarvamist sissenõudmiskuludeks otsuse 88/376/EMÜ, Euratom artikli 2 lõikes 3 ettenähtud korras tehakse kanne kõnealuse otsuse artikli 2 lõike 1 punktides a ja b märgitud omavahendite kohta hiljemalt maksu käesoleva määruse artiklis 2 ettenähtud korras kindlaksmääramise kuule järgneva teise kuu 19. kuupäevale järgneval esimesel tööpäeval.

[…]".

9 Määruse nr 1552/89 artikkel 11 sätestab:

„Asjaomased liikmesriigid peavad kõikide viivituste eest ülekannete tegemisel artikli 9 lõikes 1 märgitud kontole maksma intressi liikmesriigi rahaturul lühiajaliste

finantstehingute maksetähtpäeval kehtiva intressimäära alusel, mida on tõstetud kahe protsendi võrra. Intressimäärale lisandub 0,25 protsenti iga viivitatud kuu kohta. Suurendatud määra kohaldatakse kogu viivitusaja suhtes."

10 Määruse nr 1150/2000 artikkel 22 näeb ette:

„Määrus (EMÜ, Euratom) nr 1552/89 tunnistatakse kehtetuks.

Viiteid kõnealusele määrusele tõlgendatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid loetakse vastavalt käesoleva määruse lisa A osas esitatud vastavustabelile."

11 Seega, kui mitte arvestada asjaolu, et määrustes nr 1552/89 ja nr 1150/2000 viidatakse vastavalt otsusetele 88/376 ja 94/728, on nende määruste artiklid 2 ja 9–11 sisuliselt identsed.

12 Määruse nr 1150/2000 artikli 10 lõikes 1 ette nähtud 10% suurust sissenõudmiskulude määra suurendati nõukogu 29. septembri 2000. aasta otsusega 2000/597/EÜ, Euratom Euroopa ühenduste omavahendite süsteemi kohta (EÜT L 253, lk 42; ELT eriväljaanne 01/03, lk 200) 25%-ni.

13 Selle otsuse põhjenduses 1 on öeldud:

„24. ja 25. märtsil 1999. aastal Berliinis toimunud kohtumisel jõudis Euroopa Ülemkogu muu hulgas järeldusele, et ühenduste omavahendite süsteem peaks olema õiglane, läbipaistev, tasuv ja lihtne ning põhinema kriteeriumidel, mis parimal viisil väljendavad iga liikmesriigi suutlikkust anda oma panus sellesse süsteemi."

14 Nõukogu 21. jaanuari 2003. aasta määruse (EÜ) nr 150/2003, millega peatatakse teatavate relvade ja muu sõjaväevarustuse imporditollimaksud (EÜT L 25, lk 1; ELT eriväljaanne 02/13, lk 15), mis on vastu võetud EÜ artikli 26 alusel, põhjenduses 5 on öeldud:

„Et võtta arvesse liikmesriikide sõjasaladuse kaitset, tuleks tollimaksu peatamiseks sätestada spetsiaalsed haldusmenetlused. Selle liikmesriigi pädeva asutuse poolt väljaantud tõend (mida võiks kasutada ka ühenduse tolliseadustiku poolt nõutava tollideklaratsioonina), kelle relvajõududele relvad ja sõjaväevarustus on ette nähtud, oleks piisavaks tagatiseks nende tingimuste täitmisele. Deklaratsioon tuleks vormistada tõendina. On asjakohane määrata kindlaks selliste tõendite vorm ja lubada deklaratsiooni esitamisel ka andmetöötlusmeetodite kasutamist."

15 Selle määruse artikkel 1 näeb ette:

„Käesolev määrus sätestab kokkuleppelise imporditollimaksude peatamise tingimused teatavatele relvadele ja sõjaväevarustusele, mida impordivad kolmandatest riikidest liikmesriikide sõjalise riigikaitse eest vastutavad asutused või tehakse seda nende nimel."

16 Kõnesoleva määruse artikli 3 lõige 2 sätestab:

„Olenemata lõikest 1, võib tõendi ja imporditavad kaubad sõjasaladuse tõttu esitada mõnele muule liikmesriigi poolt selleks eesmärgiks määratud asutusele. Sel juhul saadab tõendit väljastav pädev asutus enne iga aasta 31. jaanuari ja 31. juulit oma liikmesriigi tollile kokkuvõtva aruande sellise impordi kohta. Aruanne hõlmab vahetult aruande esitamise kuule eelnenud 6-kuulist ajavahemikku. Selles on tõendite number ja väljaandmise kuupäev, importimise kuupäev ja tõendi alusel imporditud toodete koguväärtus ja brutokaal."

17 Määruse nr 150/2003 artikkel 8 näeb ette, et seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2003.

Kohtueelne menetlus

18 Komisjon algatas 17. oktoobri 2003. aasta märgukirjaga rikkumismenetluse Kreeka Vabariigi suhtes ja palus sellel liikmesriigil vaidlusaluse impordiga seotud, ajavahemikus 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2002 ühenduse omavahenditesse üle kandmata summa välja arvutada ning tasuda sellega seotud viivitusintress.

19 Samade asjaolude kohta algatati 21. detsembril 2001 liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlus; seda menetlust käsitlevas 18. augusti 2003. aasta vastuses, mis edastati aga alles 24. oktoobril 2003, väitis Kreeka Vabariik, et tal oli riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmise eesmärgil õigus EÜ artikli 296 lõike 1 punkti b alusel vabastada sõjavarustuse import tollimaksust.

20 Olles Kreeka Vabariigi vastusega tutvunud, saatis komisjon mainitud liikmesriigile 18. oktoobril 2004 põhjendatud arvamuse, milles tegi ettepaneku võtta kahe kuu jooksul põhjendatud arvamuse kättesaamisest selle täitmiseks vajalikke meetmeid. Kreeka Vabariik vastas 18. veebruaril 2005, korrates ja täpsustades oma varem esitatud seisukohti.

21 Kreeka Vabariigi poolt esitatud andmeid arvestades otsustas komisjon esitada hagi käesoleva menetluse algatamiseks.

22 Euroopa Kohtu president andis 13. septembri 2007. aasta määrusega Taani Kuningriigile, Itaalia Vabariigile, Portugali Vabariigile ja Soome Vabariigile loa Kreeka Vabariigi nõuete toetuseks menetlusse astuda.

Hagi

Vastuvõetavus

23 Kreeka Vabariik esitab esiteks vastuvõetamatuse vastuväite, mis puudutab vorminõuete rikkumist hagi esitamisel, nimelt ebaõige õigusliku aluse valikut. Liikmesriik selgitab, et kuna ta tugineb vaidlusaluse sõjavarustuse impordi tollimaksuga maksustamata jätmisel EÜ artiklile 296, pole komisjonil õigust esitada hagi käesoleva kohtuasja algatamiseks EÜ artikli 226 alusel, vaid ta oleks pidanud kasutama EÜ artikli 298 teises lõigus ette nähtud erimenetlust.

24 Tuleb sedastada, et kuigi Kreeka Vabariik esitab selle vastuvõetamatuse vastuväite kostja vastuses, sõnastab ta vastava nõude siiski alles vasturepliigis, nii et Euroopa Kohtu kodukorra artikli 42 alusel tuleb see vastuväide kuulutada vastuvõetamatuks, sest hagejal ei olnud võimalust seda ümber lükata.

25 Sõltumata kodukorda käsitlevatest kaalutlustest tuleb märkida, et komisjoni eesmärk käesoleva hagi esitamisel on tuvastada määruste nr 1552/89 ja nr 1150/2000 artiklite 2 ja 9–11 rikkumine. EÜ artikkel 298 on kohaldatav vaid juhul, kui komisjon oleks väitnud, et tegemist on EÜ artiklites 296 ja 297 ette nähtud pädevuse kuritarvitamisega.

26 Teiseks esitas Kreeka Vabariigi esindaja kohtuistungil vastuvõetamatuse vastuväite, mille kohaselt liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi ei võimalda paluda Euroopa Kohtul teha otsus, mis kohustaks liikmesriiki võtma teatavaid kindlaid meetmeid.

27 Sellega seoses tuleb märkida, et komisjoni hagi sõnastusest ilmneb, et selles palutakse üksnes tuvastada liikmesriigi kohustuste rikkumist, ilma et Euroopa Kohtul palutaks kehtestada puudutatud liikmesriigi suhtes kindlaid meetmeid.

28 Järelikult tuleb komisjoni hagi vastuvõetavaks kuulutada.

Põhiküsimus

Poolte argumendid

29 Komisjon väidab, et kuna tollimaksuga maksustamine ei ohusta Kreeka Vabariigi olulisi julgeolekuhuve, siis on see liikmesriik ekslikult tuginenud tollimaksu ülekandmisest keeldumisel EÜ artiklile 296.

30 Komisjon väidab, et ta ei vaidlusta Kreeka Vabariigi erilist geograafilist asendit, vaid selle liikmesriigi vajadust anda riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmise eesmärgil tollimaksuvabastus sõjavarustuse impordile.

31 Komisjon leiab, et norme, mis näevad ette kõrvalekaldumisi või erandeid, nagu seda on eeskätt EÜ artikkel 296, tuleb tõlgendada kitsalt. Järelikult, kui asjassepuutuv liikmesriik, kes väidab, et see artikkel kuulub kohaldamisele, soovib kalduda kõrvale EÜ artiklile 26 tugineva ühenduse tolliseadustiku artiklist 20 ja seega kõnealusele impordile kohalduvast ühisest tollitariifistikust, peab ta tõendama, et on täitnud kõik EÜ artiklis 296 ette nähtud tingimused.

32 Komisjoni sõnul peavad Kreeka ametiasutused konkreetselt ja üksikasjalikult tõendama, et käesolevas kohtuasjas käsitletava impordi maksustamine tollimaksuga ähvardab tema olulisi julgeolekuhuve.

33 Sellega seoses ei saa sõjavarustuse täiendamist või uuendamist ning varustamisprogrammi suunatud vahendite olulist vähendamist selliseks tõendiks lugeda. Sama kehtib ka viidatud kaitsekulutuste suurusele, mis ei tugine asjakohastele tõendatud andmetele.

34 Komisjon rõhutab, et Kreeka Vabariigi argumendid, mis puudutavad ohtu, et sõjasaladust puudutavaid andmeid kontrollimenetluse ajal avaldatakse, on alusetud, kuna esiteks võib kes tahes leida Internetist üksikasjalikke andmeid näiteks kostjaks olevasse riiki imporditud relvade tüübi kohta ja teiseks on käesoleva rikkumismenetluse eesmärk juba põhimõtteliselt piiratud tollimaksu tasumisega. Komisjon täpsustab samuti, et igal juhul on ühenduse tollirežiimi kohaldamine ühenduse ja siseriiklike ametnike ülesanne, kellel on tundlike andmete töötlemise korral konfidentsiaalsuskohustus.

35 Komisjoni arvates ei saa nõustuda Kreeka Vabariigi argumendiga, et komisjoni tegevusetus pärast selle liikmesriigi suhtes nii tsiviil- kui sõjaliseks kasutuseks mõeldud varustuse importi puudutava rikkumismenetluse algatamist tähendas, et see institutsioon loobus vaikimisi käesolevas asjas käsitletava rikkumise uurimisest. Nimelt ei saa see liikmesriik viidata õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele, leides, et see tegevusetus tähendab komisjoni nõustumist käesoleva asjas käsitletava tollimaksuvabastusega, sest kuigi need kaks menetlust olid väga sarnased, olid need siiski erinevad menetlused ning komisjonil on liikmesriigi kohustuste rikkumise valdkonnas lai kaalutlusõigus.

36 Komisjon lisab, et määruse nr 150/2003 otsene õiguslik alus on EÜ artikkel 26 tollimaksude kehtestamise kohta, mitte aga EÜ artikkel 296, mis ei saa ka uue määruse raames kõnealuse vabastuse aluseks olla.

37 Komisjoni sõnul tekitab kõnesolev tollimaksuvabastus ühenduse eelarvesse antava panuse seisukohalt liikmesriikide ebavõrdsuse. See vabastus näitab, et kõnealune liikmesriik ei täida ühenduse eelarve solidaarse kaasfinantseerimise kohustusi.

38 Lõpuks leiab komisjon, et ühist tollitariifistikku õigesti kohaldanud liikmesriikidele tollimaksu tagastamine ei saa heastada neile osaks saanud eelarvealast ebavõrdset kohtlemist. Nimelt ei saa komisjon kui asutamislepingute täitmise järelevalvaja lasta jätkuda ühenduse õiguse sellisel rikkumisel, mis kahjustab ühenduse eelarvet.

39 Kreeka Vabariik leiab, et juba selle EÜ artikli 296 lõike 1 punkti c sõnastusest nähtub, et asutamislepinguga on soovitud anda liikmesriikidele laiaulatuslik kaalutlusõigus meetmete osas, mida nad võtavad riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmise eesmärgil ning mis puudutavad kaupa, mille suhtes kohaldatakse kõnesoleva sätte lõike 1 punkti b. Seega võimaldab EÜ artikli 296 lõike 1 punkt b liikmesriikidel kalduda EÜ artiklist 26 ja ühenduse tolliseadustikust kõrvale juhtudel, kui tegemist on niisuguse varustuse impordiga, mis on mõeldud spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks ja kui selle impordi eesmärk on kaitsta asjassepuutuva liikmesriigi olulisi julgeolekuhuve, arvestades selle riigi konkreetset olukorda.

40 Seega viitab Kreeka Vabariik asjaomasel ajavahemikul toimunud sõjavarustuse impordi tollimaksuvabastuse osas EÜ artikli 296 lõike 1 punktides a ja b esitatud erandite kohaldamisele, märkides, et sellele impordile ühenduse tollieeskirjade kohaldamine oleks ohtu seadnud tema olulised julgeolekuhuvid.

41 Kreeka Vabariik leiab, et ei ole lõplikult lahendatud küsimus, kas enne määruse nr 150/2003 jõustumist esines tollieeskirjade rikkumine või mitte. Lisaks sõltub eelarvevõla tekkimine selle liikmesriigi sõnul vastava tollivõla tekkimisest.

42 Kreeka Vabariik kinnitab, et tollimaksu tasumine sõjavarustuse impordilt mõjutab oluliselt riiklikku relvastusprogrammi ja sellel on ka otsene tagajärg selle riigi kaitsevõimele, ning see ohustab seega otseselt tema oluliste julgeolekuhuvide kaitset EÜ artikli 296 tähenduses.

43 Kreeka Vabariik leiab, et tal on oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks vajalike meetmete valikul laiaulatuslik kaalutlusõigus. Sellega seoses asjaolu, et määrus nr 150/2003 võtab arvesse liikmesriikide olulisi julgeolekuhuve ning näeb alates 1. jaanuarist 2003 ette sõjavarustuse imporditollimaksude peatamise, ei sea kahtluse alla võimalust kohaldada EÜ artiklit 296, kui liikmesriigid täidavad selles artiklis kehtestatud tingimused.

44 Sellega seoses on Kreeka Vabariik seisukohal, et ühenduse seadusandja kinnitas määruse nr 150/2003 vastuvõtmisega vajadust järgida liikmesriikide olulisi julgeole-

kuhuve ning õigust tugineda konfidentsiaalsusele, kui see on vajalik, kasutades selleks erilisi haldusmenetlusi tollimaksude peatamise korra raames.

45 Kreeka Vabariik arvab, et ta esitas komisjonile nii palju andmeid kui oli võimalik esitada, kuna täiendavad andmed oleksid kahjustanud olulisi julgeolekuhuve ning edastatud andmetest ilmneb selgelt, et tollimaksude maksmine oleks mõjutanud tema kaitsevõimet, kitsendades näiteks õhujõudude varustus- ja jaotusprogrammi koostoimes sekkumiste eriti kõrge hinnaga.

46 Lisaks leiab Kreeka Vabariik, et on võimatu täpselt arvutada tasumisele kuuluvaid tollimakse, ilma et samas ei edastataks ka andmeid imporditud varustuse tüübi kohta, kuna ka need andmed kujutavad endast tollinomenklatuuri tähenduses arvutamise alust.

Euroopa Kohtu hinnang

47 Ühenduse tolliseadustik näeb ette, et niisugune kolmandatest riikidest pärinev sõjaliseks otstarbeks mõeldud varustus – nagu käesoleval juhul käsitletu – maksustatakse imporditollimaksuga. Vaidlusaluste importehingute toimumise ajavahemiku, st ajavahemiku 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2002 osas ei olnud seda tüüpi varustuse impordi otsest tollimaksust vabastamist ühenduse tollieeskirjades ette nähtud. Järelikult ei eksisteerinud selle ajavahemiku osas ka sõnaselget maksuvabastust, mis lubaks kõrvale kalduda kohustusest kanda pädevatele ametiasutustele üle ettenähtud maks vajadusel koos viivitusintressiga.

48 Pealegi võib määruse nr 150/2003, mis näeb ette teatavate relvade ja muu sõjaväevarustuse imporditollimaksude peatamise alates 1. jaanuarist 2003, vastuvõtmisest järeldada seda, et ühenduse seadusandja lähtus eeldusest, et enne seda kuupäeva kehtis kohustus nimetatud tollimaks üle kanda.

49 Kreeka Vabariik ei ole kunagi eitanud, et vaidlusalune import käsitletaval ajavahemikul toimus. Kreeka Vabariik on vaidlustanud üksnes ühenduse õiguse kõnealustele omavahenditele, väites EÜ artiklile 296 tuginedes, et kohustus tasuda kolmandatest riikidest imporditud sõjavarustuselt tollimaksu tekitab tema olulistele julgeolekuhuvidele tõsist kahju.

50 Kuigi Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liikmesriikide ülesanne kehtestada asjakohased meetmed riigi sise- ja välisjulgeoleku tagamiseks, ei järeldu sellest siiski, et niisugused meetmed ei kuulu üldreeglina ühenduse õiguse kohaldamisalasse (vt 26. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-273/97: Sirdar, EKL 1999, lk I-7403, punkt 15, ja 11. jaanuari 2000. aasta otsus kohtuasjas C-285/98: Kreil, EKL 2000, lk I-69, punkt 15). Nagu Euroopa Kohus on juba varem nentinud, on sõnaselged erandid, mida saab kohaldada riigi julgeolekut mõjutada võivates olukordades, nähtud ette üksnes EÜ artiklites 30, 39, 46, 58, 64, 296 ja 297, mis käsitlevad selgelt määratletud erandjuhtusid. Nendest artiklitest ei saa tuletada seda, et asutamisleping kätkeb endas üldist erandit, millega välistatakse ühenduse õiguse kohaldamisalast kõik riigi julgeoleku kaalutlustel võetavad meetmed. Kui nõustuda, et niisugune erand on olemas, olenemata asutamislepingus sätestatud erinõuetest, võib see kahjustada ühenduse õiguse siduvat laadi ja selle ühetaolist kohaldamist (vt 11. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas C-186/01: Dory, EKL 2003, lk I-2479, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

51 Pealegi tuleb EÜ artiklites 296 ja 297 ette nähtud erandeid – nagu kohtupraktikast tulenevalt põhivabadustest tehtavaid erandeid – tõlgendada kitsalt (vt eeskätt 31. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-503/03: komisjon *vs.* Hispaania, EKL 2006, lk I-1097, punkt 45; 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-490/04: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 2007, lk I-6095, punkt 86, ja 11. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-141/07: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 2008, lk I-6935, punkt 50).

52 Täpsemalt tuleb EÜ artikli 296 osas märkida, et kuigi selles artiklis on mainitud meetmeid, mida liikmesriik võib pidada vajalikuks, et kaitsta riigi olulisi julgeolekuhuve või teavet, mille avalikuks saamine on tema hinnangul vastuolus riigi huvidega, ei tule seda artiklit tõlgendada siiski nii, et sellega on antud liikmesriikidele õigus üksnes nendele huvidele viidates asutamislepingu sätetest kõrvale kalduda.

53 Pealegi on Euroopa Kohus seoses käibemaksuga 16. septembri 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-414/97: komisjon *vs.* Hispaania (EKL 1999, lk I-5585) nentinud, et Hispaania Kuningriik rikkus liikmesriigi kohustusi, kuna ta ei tõendanud, et spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks mõeldud relvade, laskemoona ja varustuse impordi- ja ostutehingute vabastamine nimetatud maksust, mis on ette nähtud Hispaania õiguses, oleks õigustatud EÜ artikli 296 lõike 1 punkti b alusel tulenevalt vajadusest kaitsta kõnesoleva liikmesriigi olulisi julgeolekuhuve.

54 Järelikult peab EÜ artiklile 296 tugineda sooviv liikmesriik tõendama, et riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks on vajalik kasutada selles artiklis ette nähtud erandit.

55 Neid kaalutlusi arvestades ei saa pidada vastuvõetavaks, et liikmesriik, soovides vabaneda ühenduse eelarve solidaarse rahastamisega seotud kohustustest – kahjus-

tades seega teisi liikmesriike, kes omalt poolt selliselt impordilt tollimaksu sisse nõuavad ning kes selle maksu üle kannavad –, tugineb selle põhjendamiseks sõjavarustusega seotud kulutuste suurenemisele selle tagajärjel, et imporditollimaksu kohaldatakse kolmandatest riikidest pärinevale varustusele.

56 Mis puudutab argumenti, mille kohaselt ei ole ühenduse tolliprotseduurid sellised, et nende puhul saaks olla tagatud Kreeka Vabariigi julgeolek, arvestades eksportivate riikidega sõlmitud kokkulepetes sisalduvaid konfidentsiaalsusnõudeid, siis tuleb rõhutada, nagu märgib õigustatult komisjon, et ühenduse tollieeskirjade kohaldamine on nii ühenduse kui liikmesriikide ametiisikute ülesanne ning ühtlasi kehtib nende suhtes tundlike andmete töötlemise korral kohustus hoida need konfidentsiaalsena, et kaitsta liikmesriikide olulisi julgeolekuhuve.

57 Deklaratsioonide puhul, mida liikmesriigid peavad regulaarselt koostama ja komisjonile edastama, ei ole pealegi eeldatav, et nende täpsusaste on selline, et see kahjustab vastavate liikmesriikide huve nii julgeoleku kui konfidentsiaalsuse valdkonnas.

58 Neil asjaoludel ning vastavalt EÜ artiklile 10, mis käsitleb liikmesriikide kohustust aidata kaasa komisjoni – kes peab tagama asutamislepingu sätetest kinnipidamise – ülesannete täitmisele, peavad liikmesriigid tegema mainitud institutsioonile kättesaadavaks dokumendid, mis on vajalikud, et kontrollida ühenduse omavahendite ülekandmise vastavust nõuetele. Siiski, nagu on kohtujurist oma ettepaneku punktis 168 märkinud, ei välista see kohustus seda, et liikmesriikidel oleks konkreetsetel üksikjuhtudel ja erandkorras võimalik EÜ artikli 296 alusel piiritleda

edastatav info nii, et edastamisele kuluvad vaid teatavad osad konkreetsest dokumendist, või keelduda selle edastamisest üldse.

59 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes ei ole Kreeka Vabariik tõendanud, et EÜ artikli 296 kohaldamiseks vajalikud tingimused oleksid täidetud.

60 Lõpuks, mis puudutab Kreeka Vabariigi argumente, millega viimati nimetatu soovib tõendada, et tulenevalt komisjoni pikaajalisest tegevusetusest ning määruse nr 150/2003 vastuvõtmisest võis ta õigustatult eeldada, et komisjon ei algata käesolevat menetlust, kuna ta oli vaikimisi nõustunud antud valdkonnas eksisteeriva erandi olemasoluga, siis tuleb meenutada, et komisjon ei ole üheski menetluse etapis oma põhimõttelisest seisukohast loobunud.

61 Komisjoni kindel seisukoht määrust nr 150/2003 puudutavate läbirääkimiste käigus tehtud avalduses oli mitte loobuda nende tollimaksude sissenõudmisest, mis oleks tulnud üle kanda määruse jõustumisele eelneva ajavahemiku osas, ning ta jättis endale õiguse võtta vastu selle eesmärgi saavutamiseks vajalikke meetmeid.

62 Eeltoodust tuleneb, et kuna Kreeka Vabariik keeldus sõjavarustuse impordi tollimaksuvabastuse tõttu ajavahemikul 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2002 sissenõudmata jäänud omavahendite summa arvutamisest ja komisjonile üle kandmisest ning keeldus maksmast viivitusintressi nende omavahendite komisjonile üle kandmata jätmise eest, siis on nimetatud liikmesriik rikkunud kohustusi, mis kuni 31. maini 2000 tulenevad määruse nr 1552/89 artiklitest 2 ja 9–11 ja alates sellest kuupäevast määruse nr 1150/2000 artiklitest 2 ja 9–11.

Kohtukulud

63 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud kandma kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Kreeka Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

64 Sama artikli lõike 4 esimese lõigu alusel kannavad Taani Kuningriik, Itaalia Vabariik, Portugali Vabariik ja Soome Vabariik kui menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Kuna Kreeka Vabariik keeldus sõjavarustuse impordi tollimaksuvabastuse tõttu ajavahemikul 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2002 sissenõudmata jäänud omavahendite summa arvutamisest ja Euroopa Komisjonile üle kandmisest ning keeldus maksmast viivitusintressi nende omavahendite Euroopa Komisjonile üle kandmata jätmise eest, siis on nimetatud liikmesriik rikkunud kohustusi, mis kuni 31. maini 2000 tulenevad nõukogu 29. mai 1989. aasta määruse (EMÜ, Euratom) nr 1552/89, millega rakendatakse ühenduse omavahendite süsteemi käsitlev otsus 88/376/EMÜ, Euratom, muudetud nõukogu 8. juuli 1996. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 1355/96, artiklitest 2 ja 9–11 ning alates sellest kuupäevast nõukogu 22. mai 2000. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduse omavahendite süsteemi käsitlev otsus 94/728/EÜ, Euratom, artiklitest 2 ja 9–11.

2. Mõista kohtukulud välja Kreeka Vabariigilt.

3. Jätta Taani Kuningriigi, Itaalia Vabariigi, Portugali Vabariigi ja Soome Vabariigi kohtukulud nende endi kanda.

Allkirjad